

Dansa med änglarna

ETT HALVSEKELS SÅNGTEXTER
MED KOMMENTARER

PER HARLING

AF-STIFTELSENS SKRIFTSERIE NR 9

Innehåll

Förord av Antje Jackelén.	7
Introduktion	11

Gud outgrundlig ändå nära

Outgrundlig, bortom orden.	17	En vind drar fram över världen.	26
I dans med Guds treenighet.	18	Det är gott att söka det sköna.	27
Du är den du är.	19	Jag vill tro.	28
Du är källan.	20	Guds rike	29
Gud sover i stenen	21	O, lek	30
Treklanger	22	Maria, Maria	34
Kristus vallar kyrkan	23	O Maria, hoppets moder	35
Anden är vinden	24	Maria sjöng en glädjens sång	36
Guds Ande andas	25	Vyssja och sjung	37

Året runt i kyrkans liv

Tänd ett ljus för livet.	41	Ditt Ord.	51
Vi anar dig, Jesus, i ljusen	42	Om Ordet förstummas	52
Som fröet, det minsta	43	Hjälp mig att avstå	53
För att förstå din storhet.	44	Kristus lever!	54
Tiden är inne	45	Än hörs ett rop i världens natt	55
Himmelens längtan	46	Du är vårt liv	56
Ljuv musik nu tränger fram.	47	Liv föder liv.	57
Vintergatans milda ljus	48	Nu lyser ljusen i höstens mörker	58
Lyft det högt, detta barn	49	Saliga de visa	59
Du skapade alltets mysterium.	50		

Årstidernas växlingar

Se, nu sväller trädens knoppar	63	Sjung med höstens vindar.	67
Om himmelen vore en årstid	64	Jag har hört den sista lärkan.	68
Nu vittnar ängars blomsterfång	65	Som jorden vilar i sin skrud.	69
Septemberdimmans älvor	66		

I stillhetens och bönsens famn

I stillhetens famn bor mystiken.	73	Längst inne	76
Stilla, så stilla	74	Gud, andas din frid	77
Andas din frid	75	Gud, led oss in mot ditt centrum	78

Ett ljus i mörkret	79	Ge oss idag vårt dagliga bröd	83
Bryr du dig om?	80	O, Gud, i din nåd.	84
I själens dunkla nätter	81	När alla vindarna har gått till vila	85
Jag är så ensam, Gud.	82		

Uppmuntran, uppmaningar, utmaningar

Det finns en nåd	88	Dröm en dröm	99
Sjung, sjung livets sång	89	Känn ingen ängslan för mörkret	100
Sjung, min själ	90	Träd in i dansen	101
Alltid ljuder nånstans sången	91	I svagheten finns kraften	102
Dansa, dansa sol	92	Flyg, fågel min	103
Drick djupt ur glädjens källa	93	Vandra varsamt vägen	104
Jag önskar dig tid att vila	94	Välkommen hem.	105
Du är frö	95	Som sagt var	106
I mödan klarnar tanken	96	Med sången som vapen	107
Till en åldrad kvinna.	97	Gå ut, gå ut i världen.	108
Våga vara den du är	98	Christ's love moves the world.	109

Tillsammans i glädje, oro och sorg

Älska mig	113	Ständigt dessa ljud och toner	127
Allt hör ihop	114	Helig, sjunger himlens änglar	128
För vänskapen	115	Som en dyning på ett hav	129
Godhet är starkare än ondska.	116	Tro är att se	130
Bönerna stiger med röken.	117	Tron är vår sång	131
Hos de minsta	118	Trots all vår oro och ängslan	132
Som börens låga	119	Trots allt.	133
Mitt i allt	120	Kreaturens suckan	134
Händer	121	Det gör så ont att leva	135
Var finns nu Moses?	122	Så stannade tiden.	136
Vid samma bord	123	Jag har hört om en tunnel	137
När sanningen förvanskas.	124	Nu tänder vi ett ljus	138
O, låt ditt rike komma	125	Det finns en plats.	139
Livet vidgas och förnyas	126		

Skapelsen jord att älska och värna

Innan något fanns så fanns du	142	Så välj då livet.	146
Du har gett oss jorden	143	När fågelsträcken täckte skyn.	147
Vårda jorden	144	Åh, min jord	148
I rymden ljuder nådens grundton	145	Åsnans sång	149

Än vaknar liv	150	Hör hur gudsvinden susar.	152
Se hur skapelsen väntar	151	Helig, helig, helig.	153

Gudstjänstens sånger

Mitt i tiden	157	Helig.	166
Genom tidens gång	158	O, Gud, ditt offer renar världen.	167
Kristus, se oss.	159	Jesus Kristus, lamm och lejon.	168
Vi ropar, o Gud.	160	Vin och bröd	169
Vi ger dig våra trasor.	161	Vi bär med oss all vår längtan	170
Nu jublar jord och himmel	162	Nu är gudstjänsten slut	171
Vi tror, vi tror på dig, Gud	163	Gud vare med dig tills vi ses igen	172
Vi tror på dig	164	Gå, gå ut i världen	173
Vi tror på Gud, som gett oss livet	165		

Livets övergångar

Ett barn av ande, kropp och själ	177	Som båten gungar på sin våg	200
I kärlekens famn	178	Du kom till sist	201
Som vattnet har sin källa	179	Du blev till av ett under	202
Du såg mig innan jag fanns till	180	Av evighet är du, barn	203
Gud ville dig	181	Kan du känna vad jag känner.	204
Kärleken ger	182	Jag känner min hud mot din hud	205
Kärleken är en blomma	183	Får jag gråta med dig?	206
Gud, låt kärleken växa	184	Som årens många ringar.	207
Kom i sorg	185	Min himmel	208
När tiden en gång ebbar ut	186	Tack, tack, tack ska du ha!	209
Som när dimmorna har lättat.	187	Vi tänder ljuset	210
Liten blomma och tysta fjäll	190	Här lyser ljuset för mig	211
För denna jord	191	Flyg, fagra änglar, flyg	212
Gud, för livets goda stunder.	192	Nu är det dags	213
Kom hav och sjöar	193	Jorden skapades en gång.	214
Vi tackar dig	194	Vi är inga helgon, men saliga ändå	215
Vi tackar Gud.	195	Varje stund	216
Tack, gode Gud, för barnen	196	Dagen är slut	217
Ett tack	197		

Psalmer i kyrkans psalmböcker

Vila i din väntan	220	Dansa med änglarna	223
Så länge solen värmer jorden	221	Herre, låt mig få vila i dig.	224
Du är helig	222	Morgon och afton	225

För livets skull	226	Världen har rämnat	231
Ge kyrkan kraft att höras	227	Släpp loss spratten	232
Med gåtfulla rymder	228	Vi vandrar	233
Gud, vår jord är gjord av dig	229	Här vid ditt bord	234
En psalm om tiden	230	Våga sätta fulla segel	235
Alfabetiskt register	236		
Förlagsuppgifter	238		
Bildregister	241		

Förord

Under decennier har Per Harlings texter och toner fått människor i alla generationer att sjunga och dansa med änglarna. Jag minns Stuttgart 2010, den elfte generalförsamlingen för Lutherska världsförbundet. Temat var brödbönen i Herrens bön, den om brödet vi behöver – eller vårt dagliga bröd, som det heter på många språk. Per Harling hade skrivit temasången. Där stod änglakören av kvinnor och män från ett 140-tal kyrkor från hela världen och fick den stora församlingen att lyfta. När melodislingan steg svävade också vi och fick på det viset mera rättvisande perspektiv på livets väsentligheter och oväsentligheter.

Jag minns Bogotá 2019. Jag hade predikat i en luthersk kyrka i den colombianska huvudstaden. Under nattvardsliturgin sjöngs Per Harlings *Du är helig, du är hel* på spanska och församlingen dansade med änglarna även där.

Jag minns TV-studion våren 2017. Jag skulle medverka i en extra-sändning någon dag efter terrordådet på Drottninggatan. Där och då läser jag Per Harlings psalm *Världen har rämnat* och i studion där det nyss fördes en hetsig debatt blir det alldeles stilla. Det är som att människor och änglar håller andan i helig tystnad och i respekt för den kraft som är närvarande även i den yttersta sårbarheten.

Per Harlings texter letar sig ut i världen i dubbel bemärkelse. De berör både innanför och utanför kyrkans väggar. De finns med när den världsvida kristenheten sjunger sig samman. Och tvärtom har också Per Harlings engagemang i den globala ekumeniska världen gjort den svenskspråkiga psalmskatten rikare.

Den här boken dokumenterar en del av Per Harlings utomordentliga arbete. Att varje psalmtext också fått sin egen korta berättelse ger inte bara sammanhang utan öppnar för djupare insikt. Kombinationen av psalm och »faktaruta« svarar mot intresset för mer teologi som väcks varje dag i vår tid.

Hos Per Harling har teologin mognat genom brottningen med ord, poesi och toner. För mig har det skett genom brottningen med naturvetenskap och teknologi. Dessa arenor kan tyckas ligga ljust ifrån varandra. I själva verket finns det något som förenar just i och genom dessa brottningar. De möts i insikten »Alltid större – ändå nära«:

*Bortom dogmer, alltid större,
inte kvinna eller man,
bortom objektifiering,
inte synlig, mer än sann.*

*Ändå nära i en krubba,
och i delat bröd och vin,
i vår bön i sorg och glädje ...*

eller

*Jag vill tro att du är bortom språk och bilder,
ändå nära, fast vi inte det förstår.*

Denna dramatik mellan bortom allt och ändå nära är omistlig för den kristna tron, eftersom den bygger på inkarnationen: att universums skapare kommer till oss i ett litet barn. Samtidigt är dramatiken också ett speciellt kännetecken för evangelisk-luthersk teologi, som har en osviklig tendens att uppträda parvis: människan är samtidigt rättfärdig och syndare, människan lever inför Gud och inför världen, Gud som dold och uppenbarad, lag och evangelium, de två regementena, korsets och härlighetens teologi, frihet och tjänst, nåd och kallelse. Det handlar alltid om relationen mellan två poler. Ibland är det både-och som i fallet med rättfärdig och syndare. Ibland utesluter de varandra, som härlighetens och korsets teologi. Det som utmärker skickliga teologer är att de kan uttrycka och gestalta skillnaderna och relationerna mellan dessa poler.

Kanske går det att säga att evangelisk-lutherskt tankegods stärker förmågan att resonera dialektiskt, med mycket å ena sidan – och andra sidan. Det är ingen dålig egenskap! Att kunna bena upp komplexa sammanhang och se relationer från olika perspektiv är en viktig färdighet i en ofta ganska förvirrad och polariserad värld. Per Harlings texter övar den förmågan.

»Mitt bland orden skapar Ordet mera liv och mera rum« skriver Per Harling i en psalm. Och så är det. Vare sig han leker eller kämpar med orden, så skapas rymd för livets skiftande nyanser och trons många uttryck. Själens språk ljuder så att det känns i kroppen och mellan kroppar.

I Per Harlings diktning får Gud vara Gud, människan fullt mänsklig och skapelsens röst tränger igenom. Gud är större än den mest svindlande tanken och samtidigt en pulserande kropp här och nu. Vi får lov att låta oss dras in i skapelsens och änglarnas dans. Där kan vi samandas med Gud.

Och »om himlen vore att välja ett ord ... så väljer jag nog VARSAMHET«, säger han. Just så. Läs och lyssna till resonansen i ditt inre!

Antje Jackelén
Ärkebiskop emerita

Introduktion

På sommaren 1964 skrev jag min första sång. Jag var 16 år och mycket förälskad i en flicka. Sången skrev jag till henne. På engelska förstås. Alla sånger på den tiden skulle göras på engelska om man inte ville in i schlagervärlden med Stikkan Andersson och hans gelikar med sikte på svensktoppen. Det ville inte vi, som var mer inspirerade av Beatles, Bob Dylan, Joan Baez och Peter, Paul and Mary. På hösten 1964 började jag på Fjellstedtska skolan i Uppsala, ett pojkindernat. Jag hamnade i en mycket musikalisk klass och snart var vi tre klasskamrater som började sjunga tillsammans. När vi inbjöds att åka med till fjällvärlden under februariåret 1965, för att tillsammans med andra skolkamrater »missionera« på hotell och lägergårdar, tog vi oss namnet Shalom Singers (engelska förstås!). I början hade vi svårt att få ihop en fungerande repertoar, eftersom det just inte fanns några lämpliga sånger, som passade tre röster och två gitarrer. Så av ren självbevarelsedrift, för att överhuvudtaget ha något eget att sjunga, började vi skriva våra egna sånger. På svenska! Vi kom att sjunga tillsammans under närmare femton års tid och hela tiden sjöng vi våra egentillskapade sånger, varav många blev inspelade på flera EP-, singel- och LP-skivor under 60- och 70-talen.

En inspirerande period för mitt sångskapande blev de år jag fick möjlighet att som ungdomspräst jobba på stiftsgården i Rättvik (1977–1981), där nya sånger kom att flöda fram, inte sällan i samarbete med dåvarande föreståndaren, sedermera biskopen, Jonas Jonson, och hans texter. Ungdomsarbetet under stiftsgårdsåren kom således att i hög grad handla om musikens kraft och möjligheter, bland annat i alla de musikaler som tillskapades och som fick sina världspremiärer i Rättviks kyrka innan de därefter spreds över landet i stencilform. Flera av de sånger som tillskapades under de där åren på stiftsgården letade sig så småningom in i våra psalmböcker, som 205, 358, 398, 510, 602 och 759 – samtliga nummer från *Den Svenska psalmboken 1986* och *Den svenska psalmboken med tillägg 2002*.

Sångskapandet har sedan bara fortsatt. Alltmer har det blivit det viktigaste uttrycket för min egen tolkning och förståelse av livet, inte minst i mina vandringar i trons förunderliga landskap. Det är i och genom mina texter som min famlande teologi fått sitt mest genuina uttryck. Jag har med tiden blivit delaktig i långt över tusen sånger, än som tillskapare av text- och musik, än som tonsättare av andras texter, än som översättare. För denna bok har jag valt ut 187 av mina egna originaltexter sedan 60-talets slut, dock utan musik. Min egen erfarenhet är nämligen att tonerna ibland kan stå i vägen för texten. Inte sällan har jag kommit på mig själv efter en gudstjänst att jag inte kan erinra mig innehållet i de psalmer jag sjungit. Fokuset på tonerna har tagit över. Här finns således endast orden till begrundan under ett antal rubriker eller teman och där jag också anger var den finns publicerad. Med musik! Till varje sång finns även en kommentar om dess tillkomst och innehåll.

Mina sånger har främst tillkommit i och för kyrkans sammanhang och flera av dem har sedan letat sig ut i världen, inte minst på grund av mitt mångåriga engagemang i den globala, ekumeniska världen. Framför allt har sången Du är helig fått stor spridning och finns nu översatt till över 20 språk och sjungs på alla kontinenter.

Det finns kraft i kyrkans sånger. Kyrkan har alltid varit en sjungande rörelse, som ständigt gett röst åt livets smärta och glädje. Kanske förändrar inte kyrkans sånger världen, men de kommer aldrig att upphöra att ge hopp i hopplösa situationer, att ge styrka åt maktlöst liv och att ge ord och ton åt livets förundran.

Så gott som varje tillkomstprocess har inneburit mycken födslovånda och många »kill your Harlings«. Ofta, ofta har den stora tveksamheten inträtt: Nog borde någon formulerat detta tidigare? Stundom inträder den dövande, dödande tomheten och den förfärande känslan av att man inte har något mer att skapa, det där en del kallar för skrivkramp. Detta hände mig för några år sedan. Jag var tom. Till sist var jag tvungen att sätta mig ner och förtydliga för mig själv varför språket och tonerna

varit en så viktig del av mitt liv, liksom min kärlek till konsten, ja, till kreativiteten överhuvudtaget. Denna dikt flödade ur min penna och blev en viktig vändpunkt för min egen fortsatta kreativitet:

*Vad livet vore fattigt om inte språket fanns,
där tankar prövas, formas och orden får substans,
där dikt och prosa ständigt ger nya perspektiv
åt detta sköna, sköra, som vi benämner LIV.*

13

*Vad livet vore inskränkt om inte konsten fanns,
där färg och former blandas för själens stimulans,
där skönheten får blomma, revoltens glöd berör.
I skaparkraften väcks det som hänför och som stör.*

*Vad livet vore tråkigt om ej musiken fanns
som med sin här av rytmer i oss får resonans.
I ord och toners mångfald får maktlöst liv nytt hopp,
får tröst och glädje spelrum i ande, själ och kropp.*

*Vår existens blir torftig om ingen skapar mer,
om ingen fångar livet och tolkar det som sker
i ord, i konst, i toner där själen tillåts gro,
där friheten kan andas och oron finner ro.*

*O, människa, grip tag i din egen skaparkraft,
där ljusets klarhet strömmar ur själens dunkla natt,
där livet får sin mening och ytan finner djup,
där tro och kärlek spirar och hoppet håller ut.*

GUD
OUTGRUNDLIG
ÄNDÅ NÄRA

Outgrundlig, bortom orden

Outgrundlig, bortom orden,
oavhängig tid och rum,
inte skapad, bortom gränser,
blott ett stort mysterium.

Bortom dogmer, alltid större,
inte kvinna eller man,
bortom objektifiering,
inte synlig, mer än sann.

Ändå nära i en krubba,
och i delat bröd och vin,
i vår bön i sorg och glädje
och i Andens milda vind,
ändå nära mitt i nöden, som
ett rop på pinans kors
och ett ljus i dödens mörker
som bär hoppet här för oss.

Inte den som bara varit
utan presens, den som är,
transcendent och bortom bilder,
en som kosmos gåta bär.

Evigheten mitt i tiden,
ingen början, inget slut,
bortom allt vi kan begripa
i ett outgrundligt djup.

Ändå nära i en krubba ...

Jag har alltid varit fascinerad av den så kallade apofatiska teologin, där man menar att Gud är bortom alla mänskliga ord och beskrivningar och kan egentligen bara beskrivas med negationer, det vill säga vad Gud inte är. Detta sätt att se på Guds väsen, med rötter ner i kyrkofädernas tankegångar är inte minst vanligt förekommande inom den ortodoxa kyrkan. Och ändå handlar vår tro om att denna Guds outgrundlighet uppenbarades i och genom Jesu liv, död och uppståndelse.

I dans med Guds treenighet

18

I dans med Guds treenighet
blev världen till en gång.
I universum tonar än
Guds uråldriga sång.
Vår tid, vårt rum kom inte till
av slump i all sin glans,
för Guds treenighet bjöd upp
sin skapelse till dans.

Till oss gav Guds treenighet
sig själv i krubbans famn.
När jorden hörde barnets skrik
bröt änglasången fram.
I ord och handling gick han in
i kamp mot ondskans makt
och gav sitt liv för livets skull,
men uppstod som han sagt.

Sjung högt om Guds treenighet
i pingstens ystra dans,
där vind och eld
gav kyrkan kraft,
där mod och frihet vanns.
Med Andens hjälp blir oket mildt
och bördans tyngd blir lätt,
så sjung in hoppet i all nöd,
det hopp som Gud har väckt!

I dans med Guds treenighet
blir världen till på nytt,
där ljus, där fred och frihet bor
och mörkrets makt har flytt.
Låt tro, hopp, kärlek bindas till
en glädjens blomsterkrans
och inbjud världens oro till
treenighetens dans!

Från *Psalmsvaro*, Wessmans Musikförlag, 2019.

Den tidiga kyrkans teologer beskrev ibland treenigheten med termen perichoresis (peri=cirkel, choresis=dans), där Fadern, Sonen och den heliga Anden befinner sig i en evigt pågående dans där man tillsammans delar sin ömsesidiga kärlek, glädje och respekt. Ingen är överordnad någon annan i denna treenighet. I dansen är alla parter likvärdiga. När jag läste om detta första gången kom denna sång till.